

JORNADA CONTINUADA, UNA BONA OPCIO PEDAGÒGICA I SOCIOLÒGICA

L'estat espanyol és un dels pocs països de la Unió Europea on coexisteixen els dos tipus de jornada escolar: la continuada i la partida. Cada mes d'abril torna a aparèixer el debat entre la comunitat educativa sobre la conveniència o no d'un del tipus de jornada. Es tracta d'un tema apassionant ja que el factor temps suposa un element clau en la construcció del currículum escolar. Totes les parts implicades han de participar en la discussió de la gestió de l'activitat pedagògica, per a organitzar el seu establiment i el de la distribució de les classes haurem de tenir en compte les tradicions culturals, els aspectes climàtics, els biològics i els interessos de totes les parts implicades, però sempre tindrem com a referent central l'alumne. Creiem en la funció social de l'escola. Per això pensem que aquest model social no ha de comportar la desaparició del servei de menjador que té la seva funció social compensatòria.

En aquest tema de la jornada escolar, FETE-UGT aposta pel **dret a decidir** de cada centre en virtut del que disposa el decret d'autonomia de centres.

Tipus d'horari escolar a la Unió Europea

16 països amb jornada continua:

7 països jornada partida:

Alemanya, Àustria, Xipre, Eslovènia, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta, Polònia, Txèquia, Eslovàquia i Romania. En alguns d'ells Suècia, Finlàndia i Dinamarca) es realitza un breu descans a mig matí, pera dinar

Bèlgica, Bulgària, França, Irlanda, Luxemburg, Holanda i el Regne Unit.

Finalment tenim els que combinen ambdós sistemes, com Espanya i Itàlia, on en la majoria de les CCAA els centres poden elegir el tipus de jornada que millor respongui a les seves necessitats. Portugal té a més la possibilitat de fer un jornada vespertina. Grècia només ofereix o bé jornada única de matí o jornada única de tarda.

Per què reclamem que a Catalunya es pugui exercir el dret a decidir en cada escola?

A l'estat espanyol, l'horari habitual és de 9 o 10 a 12 o 13 hores, al matí i de 14.30 o 15.30 a 16 o 17 hores, a la tarda. Dir, però, que la majoria de les comunitats autònomes està implantant la jornada contínua, ja que a secundària ja està consolidada amb sis hores diàries de dilluns a divendres. Destacarem que a la resta de l'estat, a diferència que a Catalunya, els centres tenen autonomia per a triar el tipus de jornada.

Indiquem també que quan s'ha optat per la jornada continuada el centre ofereix un programa d'activitats extraescolars complementàries per a que els alumnes siguin atesos com si realitzessin jornada partida.

A Catalunya l'horari més habitual és d'entrar a les **9 fins les 12,30 i de 15h a les 16,30** a primària cosa que comporta molts inconvenients per a les famílies que no deixen els fills al menjador escolar, ja que els trenca tot el ritme familiar.

LA JORNADA ESCOLAR EN PERSPECTIVA SOCIAL

En la segona meitat del segle XX s'ha passat d'un ritme vital binari (dia-nit) a un altre (dia-tarda-nit). Abans, es treballava de dia i es descansava de nit. Ara les hores nocturnes no només es dediquen a descansar, sinó també a l'oci. De fet, el nostre alumnat dedica moltes hores a veure la tele o a estar connectat a Internet o jugant a la "play" i no descansen, per la qual cosa se'n culpava d'aquesta fatiga injustament al sistema educatiu.

En l'ensenyament primari es comet l'error que un nen de 6 anys té el mateix horari que un d'onze, sense tenir en compte els seus ritmes. Creiem que cal trobar-ne un que sigui respectuós amb la majoria de l'alumnat, prou flexible, i aquest pot ser l'horari continuat amb les pauses necessàries.

Tradicionalment la jornada a l'estat espanyol era partida però s'ha anat implantant la compactada.

FETE-UGT és partidària de l'autonomia dels centres a l'hora de triar el seu horari en funció del desig i de les necessitats de la comunitat educativa.

La jornada continuada és una opció pedagògica amb repercussions sociològiques que millora la qualitat de l'ensenyament i el rendiment acadèmic dels alumnes.

L'eliminació de la sisena hora al curs 2011-2012 en la majoria de centres de Primària permet allargar l'horari del matí amb els avantatges de la implantació d'aquesta jornada; la defensa des de fa temps d'UGT de la jornada continuada fa que tornem a plantejar-la i presentar-la al Departament d'Ensenyament i a tota la Comunitat Educativa de Catalunya. Presentem reflexions i conclusions de diferents estudis realitzats en centres que tenen implantada la jornada continuada.

AVANTATGES DE LA JORNADA CONTÍNUA

Criteris Pedagògics

El **rendiment intel·lectual** és més gran durant la jornada del matí que no pas en les hores posteriors del dinar. Raons fisiològiques provoquen que les primeres hores del dia afavoreixin la **deducció** i la **concentració**. Després de dinar, la digestió fa un efecte calmant sobre el cervell que dona lloc a una disminució de l'**atenció** i la concentració.

No es produeixen interrupcions horàries que perjudiquen l'atenció; els alumnes són a classe en els períodes de màxim **rendiment**. L'organització dels centres recomana fer en les primeres hores abans del pati matèries instrumentals, que suposen una major concentració, i, després de l'esbarjo, matèries d'un esforç mig-baix per acabar la jornada amb les més relaxants i entretingudes, com plàstica, educació física.

Facilita als alumnes més temps per a la realització de deures, adquisició d'hàbits d'estudi, treball personal i grupal i **activitats extraescolars (idiomes, activitats esportives i artístiques)**.

La interrupció de dues o més hores per dinar i esperar en el pati per tornar a començar, s'ha vist en diferents estudis que perjudica a nivell escolar. En el cas dels infants que es queden a dinar al centre, els temps d'espera són massa llargs. El resultat és que després d'aquesta estona lúdica es fa més difícil la concentració i el treball.

Disminueix la pèrdua de temps al migdia, el cansament, l'estrès i agressivitat. Omplir aquest temps després de dinar amb activitats programades per tenir els infants entretinguts i així disminuir el temps de pati lliure fa que els infants **tornin a la tarda cansats i presentant dificultats d'atenció**.

Facilita l'adaptació al pas de Primària a Secundària. La implantació de l'horari continuat en centres d'Infantil i Primària no suposa un canvi d'horari i d'hàbits escolars al passar a Secundària, ja que és el mateix. Tot al contrari, facilita una millor adaptació als nous ensenyaments.

Afavoreix l'organització als centres on s'implanti el projecte institut-escola.

La Jornada continuada no significa una reducció de la jornada escolar, ni del professorat, ni de l'alumnat. **L'horari curricular/lectiu és el mateix** però amb una distribució diferent. Es concentren dues hores abans del pati i dues hores després d'una hora d'activitats de lleure (esbarjo i lectura individual). *(veure proposta de quadres horari continuat - horari clàssic en un centre de Primària).

Les sessions de les diferents especialitats són totes d'una hora.

L'horari de permanència en el centre dels alumnes és el mateix: 8 hores dels alumnes que es queden al menjador i 5 els que no.

La jornada laboral del professorat tampoc no es modifica; es continuaran fent les hores que marca el Departament d'Educació amb l'avantatge que, si cal, les reunions amb els pares/ professorat es podran fer a les tardes amb la possibilitat de fer formació contínua.

Permet una distribució unificada de les sessions per a tots els cicles. L'hora d'esbarjo en dos torns (jornada partida) no permet fer una distribució unificada de les sessions per a tots els cicles, amb la conseqüent pèrdua de reforços.

El període més llarg d'activitats acadèmiques i extraescolars està situat a la tarda, quan els alumnes estan més cansats i el seu rendiment disminueix.

Criteris Sociològics

Reducció de peticions de jornada reduïda. La jornada continuada al matí, al no haver-hi classes a la tarda, pot donar lloc a la reducció de peticions de jornada reduïda o parcial.

Evita el cansament dels nens pel fet d'haver d'anar i tornar de casa a l'escola. Els alumnes que van a dinar a casa tenen dues hores que, a vegades, són insuficients per dinar amb tranquil·litat. També evita el cansament d'anar i tornar a l'escola, en un període curt de temps.

Permet dinar en un horari similar al del cap de setmana. Hi ha poques famílies que puguin dinar a les 12,30 o 13 hores; no coincideixen amb els germans que van a l'institut.

Permet un àpat relaxat i la possibilitat de descansar una estona. Amb la jornada continuada els alumnes dinaran un cop acabada l'activitat curricular i acadèmica, facilitant un àpat relaxat, amb la possibilitat de poder descansar una estona abans d'iniciar activitats lúdiques, extraescolars, personals,

Facilita la conciliació de la vida familiar i laboral, possibilitat de dinar amb pares i germans, organitzar lliurement activitats al llarg de la tarda després d'un període de descans, sense presses.

El poder disposar dels espais dels centres educatius a les tardes ofereix al barri, poble... la possibilitat d'organització de tot tipus d'activitats en els diferents espais (aules d'informàtica, aules, patis, sala de psicomotricitat, educació física...) adreçades a alumnes, pares, veïns...

Disminució de les despeses de funcionament/manteniment: el fet de no fer classes a la tarda hauria de donar lloc a una disminució de la despesa en llum, calefacció.

No seria necessària la jornada intensiva del mes de juny.

Ara és el moment per a la implantació de la jornada continuada, ja que:

- La supressió de la sisena hora en els centres de Primària ho permet.
- Per què a secundària ha estat un èxit i l'administració ha concedit d'ofici la possibilitat de tenir-la el proper any.
- Implanta un horari que facilita la conciliació de la vida laboral i familiar.
- Permet uns àpats més tranquils, amb la possibilitat d'un descans posterior i una disminució de l'estrès que pateixen els nostres infants i joves.
- Afavoreix una racionalització de l'horari amb l'organització d'activitats lúdico-acadèmiques i personals després d'un període de descans.
- Millora el rendiment intel·lectual.
- Disminueix la despesa i s'aprofiten els espais del centre a la tarda
- Racionalitza els horaris del professorat, redueix les peticions de reducció de jornada. Aclarir que no suposa una disminució de les hores de professorat.

*Exemple de model d'horari continuat Infantil i Cicle inicial C. Mitjà i superior

08:30 – 09:30	Activitats acadèmiques
09:30 – 10:30	Activitats acadèmiques
10:30 – 11:00	Esbarjo Lectura individual
11:00 – 11:30	Lectura individual Esbarjo
11:30 – 12:30	Activitats acadèmiques
12:30 – 13:30	Activitats acadèmiques
13:30 – 16:30	Menjador
16:30 – 18:00	Activitats extraescolars

Procés per a demanar-la

1.- Debat professorat

1.1 El claustre reflexiona la proposta de jornada continuada, emmarcada dins del projecte educatiu del centre.

1.2 Votació i aprovació pel claustre.

1.3 Si el resultat és favorable es proposa de crear una comissió de professorat voluntari per a fer una proposta als pares per l'elaboració del projecte.

2. Tasques de la Comissió:

- Preparar documentació.
- Estudi econòmic.
- Distribució horària.
- Plantejament activitats.
- Plantejament pedagògic i sociològic.
- Transport.
- Reunions amb representants de la societat civil per tal d'optimitzar les sinergies i estudiar propostes d'activitats extraescolars.

3. Elaboració d'una proposta d'enquesta per a que l'AMPA la passi als pares i mares.

3.1 Reunió/ons prèvia /es per a sensibilitzar-los sobre els avantatges de la jornada continuada.

3.2 Assemblees de pares i mares per a discutir les propostes

3.3 Votació de les propostes per part dels pares

4. Convocatòria d'un Consell Escolar Extraordinari

4.1 Valoració dels resultats de la votació.

4.2 Reflexió, debat de la proposta i pronunciament a través d'una votació

Vinculant.

5.- Si la votació ha estat afirmativa, presentació al Serveis Territorials- Delegat/da de la petició formal, fent una exposició i defensa del projecte.

